

DEN DANSKE
AKTUARFORENING

NOTAT OM DEN DANSKE AKTUARFORENINGES FORSLAG TIL FREMTIDIG BEHANDLING AF SKYGGEKONTOEN

Aktuarforeningens Regnskabsudvalg

19. juni 2013

Nærværende dokument er udarbejdet for at skabe transparens om den proces, Den Danske Aktuarforening har deltaget i efter opfordring fra Finanstilsynet. Processen har haft til formål at give kortfattet aktuarfagligt input til mulige fremtidige løsninger på at håndtere skyggekontoen under et Solvens II regelværk. Dokumentet har således haft til formål at skitsere en række mulige løsninger med nogle overordnede implikationer. Notatet har derfor ikke haft til formål at lave en komplet gennemgang og konsekvensanalyse af forskellige løsninger, og dokumentationen skal derfor læses i det lys.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Baggrund	4
Mandat	4
Deltagere	4
Overordnet proces	5
Mål for arbejdsgruppen	5
Arbejdsgruppens resultat	5
<i>Løsning 1 – Skyggekonto i EK</i>	6
<i>Kort beskrivelse</i>	6
<i>Kontribution</i>	6
<i>Regnskab</i>	6
<i>Solvens</i>	6
<i>Fordele/for</i>	6
<i>Ulemper/imod</i>	6
<i>Kommentarer</i>	6
<i>Løsning 2 – fremføringsregel afskaffes</i>	7
<i>Kort beskrivelse</i>	7
<i>Kontribution</i>	7
<i>Regnskab</i>	7
<i>Solvens</i>	7
<i>Fordele/for</i>	7
<i>Ulemper/imod</i>	7
<i>Kommentarer</i>	7
<i>Løsning 3 – Skyggekonto i KB</i>	8
<i>Kort beskrivelse</i>	8
<i>Kontribution</i>	8
<i>Regnskab</i>	8
<i>Solvens</i>	8
<i>Fordele/for</i>	8
<i>Ulemper/imod</i>	8
<i>Kommentarer</i>	8
<i>Løsning 4 – Begrænsning til positivt realiseret resultat og fremføringsregel afskaffes</i>	8
<i>Kort beskrivelse</i>	8
<i>Kontribution</i>	8
<i>Regnskab:</i>	8
<i>Solvens</i>	9
	2

<i>Fordele/for</i> _____	9
<i>Ulemper/imod</i> _____	9
<i>Kommentarer</i> _____	9
Løsning 5 – Begrænsning til positivt realiseret resultat afskaffes _____	9
<i>Kort beskrivelse</i> _____	9
<i>Kontribution</i> _____	9
<i>Regnskab</i> _____	9
<i>Solvens</i> _____	9
<i>Fordele/for</i> _____	9
<i>Ulemper/imod</i> _____	9
<i>Kommentarer:</i> _____	9
Løsning 6 – Kontributionsprincippet ændres/afskaffes i sin nuværende form _____	9
<i>Kort beskrivelse</i> _____	9
<i>Kontribution</i> _____	10
<i>Regnskab</i> _____	10
<i>Solvens</i> _____	10
<i>Fordele/for</i> _____	10
<i>Ulemper/imod</i> _____	10
<i>Kommentarer</i> _____	10
Mulige overgangsregler: Forventet skyggekonto kan tages som engangsindtægt til EK eller revurderes løbende _____	10
<i>Kontribution</i> _____	11
<i>Regnskab</i> _____	11
<i>Solvens</i> _____	11
<i>Fordele/for</i> _____	11
<i>Ulemper/imod</i> _____	11
<i>Kommentarer</i> _____	11
Bilag: Skyggekontoen _____	12
Bilag: Regnskabsregler oversigt _____	13

Baggrund

Regnskabsmæssigt er skyggekontoen en off-balance post under den nuværende danske regnskabsbekendtgørelse og er et udtryk for egenkapitalens forventede ret til fremtidigt overskud ud over den ordinære risikoforrentning i forhold til kunderne som følge af tidligere tab eller manglende risikoforrentning. Under SII skal skyggekontoen værdiansættes.

Finanstilsynet har i den anledning i starten af april 2013 bedt om Aktuarforeningens faglige input i form af mulige løsninger.

De mulige løsninger skal belyses

- Kontributionsmæssigt
- Regnskabsmæssigt (IFRS nuværende og fremtidigt)
- Solvensmæssigt (SII)

Det er Finanstilsynets ønske, at der bliver mindst mulig forskel mellem solvens- og regnskabsregler, men accepterer en forskel som følge af en service margin (forventes indført under IFRS 4 fase 2). Løsningerne behøver derimod ikke tage hensyn til

- Overgangsordninger
- Aftaleretlige forhold

Finanstilsynet udbad sig samtidig Foreningens input senest i begyndelsen af maj 2013.

Mandat

Aktuarforeningens bestyrelse har – ligeledes i starten af april 2013 – besluttet at imødekomme Finanstilsynets ønske, og bestyrelsen har givet Aktuarforeningens Regnskabsudvalg mandat til at drive arbejdet med udarbejde katalog over mulige løsninger.

Bestyrelsen og Regnskabsudvalget har fundet det hensigtsmæssigt at supplere med yderligere ressourcer fra de kommercielle liv og pensionsselskaber, således at foreningen under iagttagelse af den komprimerede tidsplan får inddraget mest mulig viden om problemstillingerne i forhold til overgangen til værdiansættelse af den nuværende skyggekonto under Solvens II.

Deltagere

Fra regnskabsudvalget har følgende deltaget:

- Thomas Ringsted, formand
- Flemming Windfeld
- Steen Ragn
- Mogens Steffensen
- Hans Jørgen Andresen
- Peter Fledelius

Derudover deltog følgende repræsentanter fra branchen:

- Thomas Møller, PFA
- Bo Søndergaard, Danica

- Mikkel Jarbøl, Bestyrelsen/Skandia
- Peter Melchior, PKA+
- Jesper Andersen, SEB Pension
- Per Myglegaard, Topdanmark
- Claude Reffs, Alm. Brand

Thomas Ringsted, Mikkel Jarbøl og Mogens Steffensen har repræsenteret Aktuarforeningen ved møderne med Finanstilsynet

Overordnet proces

Af hensyn til tidsrammen blev det aftalt, at foreningens input skulle ske via en workshop med Finanstilsynet primo maj 2013, og processen har været som følger:

- 24. april: 1. workshop i arbejdsgruppen
- 3. maj: 2. workshop i arbejdsgruppen
- 7. maj: Møde med Finanstilsynet med udgangspunkt i et planchesæt med samme indhold som i dette notat
- 19. juni: Udsendelse af dette notat til foreningens medlemmer til orientering.

Det bemærkes, at dette notat alene er udviklet til at være Aktuarforeningens dokumentation for processen med Finanstilsynet og ikke en selvstændig udtømmende fremstilling af de berørte problemstillinger.

Mål for arbejdsgruppen

Foreningen satte følgende mål for arbejdsgruppen med udgangspunkt i den indledende samtale med Finanstilsynet:

Lav en liste af mulige løsninger til håndtering af skyggekontoen, og beskriv implikationerne af at indføre hver af de foreslåede løsninger mht.:

- Kontribution
- Regnskab
- Solvens

Arbejdsgruppens resultat

Arbejdet resulterede i 6 forslag til mulige løsninger, der reelt ikke adskiller sig så meget i deres grundtanke, mens variationerne alligevel giver hvert forslag til løsning forskellige implikationer.

Forslagene 1, 2 & 3 stammer fra det indledende møde med Finanstilsynet, mens forslag 4 og 5 kom til under arbejdsgruppens workshops. Endelig besluttede arbejdsgruppen at inddrage forslag 6 som en mere gennemgribende ændring, der ville kunne afløse skyggekontoen under Solvens II.

Nedenfor findes en kort beskrivelse af forslagene i tekst efterfulgt af en kort analyse af konsekvenserne af at indføre det enkelte forslag ud fra en kontributions-, regnskabs- og solvens-

mæssig synsvinkel. Derefter følger en ligeledes kortfattet vurdering af fordele og ulemper. Gennemgangen afsluttes af arbejdsgruppens umiddelbare kommentarer knyttet til det enkelte forslag til en løsning.

Efter gennemgangen af forslagene har arbejdsgruppen supplerende kommenteret på, hvad der skal tages højde for i forbindelse med en eventuel overgangsregel fra det nuværende regime.

Generelt er konsekvenserne af det fremtidige service margin (nævnt i løsning 4) ikke analyseret i detaljer.

Løsning 1 – Skyggekonto i EK

Kort beskrivelse

Grundtanken i Løsning 1 er, at det enkelte selskab indledningsvis opgør et beløb, der nedenfor kaldes *skyggekontoen*, i henhold til selskabets anmeldte kontributionsregler. Denne opgørelse kan opfattes som den maksimale værdi af selskabets option på overførsel fra de fremtidige realiserede resultater ud over risikoforrentningen som følge af historiske tab for ejerne eller egenkapitalen. Egenkapitalen vil herefter blive kaldt *EK*.

Herefter opgøres den forventede værdi af skyggekontoen. I det omfang, der er bonuspotentialer i kontributionsgruppen (FDB), reduceres hensættelserne med den forventede værdi af skyggekontoen.

Kontribution

Kontributionsmæssigt ændrer Løsning 1 ikke indholdsmæssigt på reglerne i forhold til i dag.

Regnskab

Regnskabsmæssigt vil Løsning 1 medføre, at den nuværende off-balance post kommer på balancen som fradrag i bonuspotentialer (herefter kaldet *FDB*).

Solvens

Solvensmæssigt vurderes det, at den forventede skyggekonto kan indgå som Tier 1-kapital på linje med Expected Profits In Future Premiums (EPIFP) - som disse er defineret i SII.

Fordele/for

Arbejdsgruppens umiddelbare vurdering af fordele ved Løsning 1 var, at den ikke vil ændre i den nuværende kontributionsbekendtgørelse, at Løsning 1 kan føre til mere retvisende nøgletal for bonusgrad, samt at den kan indeholdes i fremtidige IFRS 4 og SII regler.

Ulemper/imod

Derimod vurderede arbejdsgruppen, at det kunne blive svært at beregne værdien af forventet skyggekonto. Endelig vurderede arbejdsgruppen, at Løsning 1 øger problemstillingen vedr. cirkularitet i forhold til risiko margin og SCR beregning.

Kommentarer

Det blev drøftet på de to workshops, om Kollektivt Bonuspotentialer (herefter kaldet *KB*) bør opfattes som et allerede fordelt overskud, som gør, at selskaberne dermed ikke bør kunne overføre den forventede skyggekonto gennem at reducere KB men kun gennem at reducere Bonuspotentialer på Fripolicydelser (*BF*), altså fremtidigt overskud? Med andre ord: "Er der forskel på historisk allokeret bonus (KB) og forventet fremtidig bonus (BF)?" Der blev ikke konkluderet på dette på de afholdte workshops.

Samtidig præciserede arbejdsgruppen, at den matematiske definition af opgørelsen af forventet skyggekonto skulle opfattes som en markedskonsistent værdi af selskabets "maksimale option".

Arbejdsgruppen konstaterede, at der knyttede sig nogle rent praktiske øvelser til at indføre Løsning 1, herunder, at der vil skulle findes en implementerbar løsning til opgørelse af den forventede skyggekonto, da den som nævnt ovenfor ikke er helt enkel at opgøre.

Ligeledes skal der i implementeringen sikres konsistens med principperne i opgørelsen af EPIFP.

Endelig konstaterede arbejdsgruppen at indførelse af Løsning 1 som udgangspunkt vil øge SCR nominelt og dermed Risk Margin, men at det samtidig forbedrer den samlede kapital-situation, da det også øger EK nominelt og mere end SCR, idet bufferene flyttes fra kontributionsgrupperne til én fælles gruppe.

Løsning 2 – fremføringsregel afskaffes

Kort beskrivelse

Løsning 2 indebærer kort fortalt, at hvis det realiserede resultat er positivt, tages EK's rimelige andel heraf. Hvis det realiserede resultat er negativt, eller der er tab, kan EK ikke kompenseres hverken nu eller senere

Kontribution

Hvis Løsning 2 bliver indført, vil det ændre kontributionsreglerne væsentligt. Selskaberne skal bl.a. anmelde nye principper for risikoforrentning. Risikoforrentningen kan fremover kun tages i år med positivt realiseret resultat.

Regnskab

Indførelse af Løsning 2 vil som udgangspunkt gøre regnskabet mere enkelt, da selskaberne ikke længere skal holde styr på akkumulerede historiske tab og deres forventning til tilbageførsel til EK.

Solvens

Arbejdsgruppen vurderede, at indførelse af Løsning 2 ikke som udgangspunkt ville have solvensmæssige konsekvenser.

Fordele/for

Som det fremgår ovenfor, vil regnskabet blive lidt enklere, da Løsning 2 indebærer, at selskaberne kun skal forholde sig kontributionsmæssigt til det indeværende års resultat.

Ulemper/imod

Derimod vil det være et problem for de eksisterende kontrakter, hvor fordelingsmekanismen i kontributionsprincippet er eksplicit beskrevet og dermed en del af kontrakten.

Samtidig så arbejdsgruppen et problem med kommunikation om, at selskaberne med indførelsen af Løsning 2 ville skulle overføre den nuværende forventede skyggekonto til EK og samtidig vil sætte risikoforrentningen op.

Endelig var det arbejdsgruppens vurdering, at Løsning 2 kunne ende med at blive dyrere for kunderne, pga. den iboende større usikkerhed for EK – enten gennem at ejerne ønsker mere betaling for risiko, eller gennem at ejerne ville ændre investeringssammensætning og bygge større tabsabsorberende buffere op for at beskytte egenkapitalen.

Kommentarer

Se ovenfor.

Løsning 3 – Skyggekonto i KB

Kort beskrivelse

Som Løsning 1, men hvor forventet skyggekonto indgår som en del af kundemidlerne i FDB i KB. Dermed er skyggekontoen bogføringsmæssigt ikke en del af EK.

Kontribution

Kontributionsmæssigt fremstår ejernes forventede skyggekonto under kundemidlerne i FDB, indtil de bliver frigjort til EK, hvis Løsning 3 bliver indført. Dette gør det mindre klart, om dette beløb er kundernes eller ejernes.

Regnskab

Regnskabsmæssigt fordrer indførelse af Løsning 3 en opdeling i FDB, hvor en del af KB fremover udgøres af forventet skyggekonto.

Solvens

Arbejdsgruppen vurderede, at indførelse af Løsning 3 ikke som udgangspunkt ville have solvensmæssige konsekvenser.

Fordele/for

Arbejdsgruppen har ikke identificeret nogen.

Ulemper/imod

Arbejdsgruppen var ikke overbevist om, at sammenblandingen af kundemidler og EK's option på fremtidigt overskud gav et retvisende billede af det enkelte selskabs økonomiske status.

Kommentarer

Som det fremgik af beskrivelsen ovenfor, var arbejdsgruppen bekymret for denne løsning, der ikke virkede regnskabsmæssigt retvisende. Arbejdsgruppen har af samme årsag ikke lagt meget energi i vurderingen af Løsning 3.

Løsning 4 – Begrænsning til positivt realiseret resultat og fremføringsregel afskaffes

Kort beskrivelse

EK's rimelige andel af årets realiserede resultat overføres altid til EK i det omfang, det kan rummes i FDB, dvs. også, når realiseret resultat er negativt.

Kontribution

Kontributionsmæssigt medfører Løsning 4 en ændring, idet den nuværende opgørelse af skyggekonto kan fremføres, også hvis den ikke kan rummes i FDB. Afskaffelsen af fremføringsreglen fører som udgangspunkt til en forøget risikoforrentning, jf. løsning 2. Dette vil dog til dels udlignes af at også begrænsningen til positivt realiseret resultat afskaffes. Omfanget af udligningen afhænger bl.a. af hvilken risikoforrentning der anmeldes efter et tab evt. bliver realiseret.

Regnskab:

Service marginen, der forventes indført under IFRS 4, kan ende med at blive en (ulogisk) begrænsning, hvis der ikke er mere bonuspotentiale. Arbejdsgruppens fortolkning af IFRS 4, som den foreligger på tidspunktet for dette notats færdiggørelse, medfører, at service marginen alene kan ændres baseret på ændringer i fremtidige betalingsstrømme og ikke baseret på et realiseret tab. Et forventet fremtidigt overskud vil således ikke kunne dække et realiseret tab.

Solvens

Arbejdsgruppen vurderede, at indførelse af Løsning 4 ikke som udgangspunkt ville have solvensmæssige konsekvenser.

Fordele/for

For Løsning 4 taler, at den er lettere at kommunikere end de nuværende regler og også lettere end de fleste af de andre foreslåede løsninger. Løsning 4 er samtidig enklere at beregne rent regnskabsmæssigt.

Ulemper/imod

Til gengæld så arbejdsgruppen udfordringer med overgangsregler i forhold til værdiansættelse af den eksisterende forventede skyggekonto.

Kommentarer

Arbejdsgruppens bedste bud på en overgangsordning – se også afsnittet herom nedenfor – var, at forventet skyggekonto skulle overføres fra FDB til EK en gang for alle. Indførelse af Løsning 4 vil også betyde, at EK kan få adgang til KB, men dette er ikke en reel ændring i forhold til i dag, da EK allerede i dag kan få adgang til hele eller dele af afkastet af KB.

Løsning 5 – Begrænsning til positivt realiseret resultat afskaffes

Kort beskrivelse

EK's rimelige andel af årets realiserede resultat overføres altid til EK i det omfang, det kan rummes i FDB, dvs. også når realiseret resultat er negativt. Tab, der ligger udover FDB, kan fremføres.

Kontribution

Kontributionsmæssigt vil indførelse af Løsning 5 medføre ændringer, herunder fører Løsning 5 alt andet lige til lavere risikoforrentning. Dette afhænger dog bl.a. af, hvilken risikoforrentning der anmeldes, efter et tab evt. bliver realiseret.

Regnskab

Forventet skyggekonto skal ved indførelse af Løsning 5 værdiansættes efter samme principper som Løsning 1.

Solvens

Der henvises ligeledes til beskrivelsen under Løsning 1.

Fordele/for

Hvis Løsning 5 indføres, vil det regnskabsmæssigt føre til enklere beregninger, da realiseret resultat ikke skal opgøres. Derudover henvises igen til beskrivelsen af fordele under Løsning 1.

Ulemper/imod

Der henvises igen til beskrivelsen af ulemper under Løsning 1.

Kommentarer:

Løsning 5 opstod som supplement til Løsning 4, hvor det blev tydeligt, at det var nødvendigt at forholde sig til eventuelle negative realiserede resultater, der ikke ville kunne indeholdes i FDB.

Løsning 6 – Kontributionsprincippet ændres/afskaffes i sin nuværende form

Kort beskrivelse

Under drøftelserne dukkede det op, at det også var en mulig løsning at erstatte det nuværende princip for opgørelse af risikoforrentning med en rimelig andel af det realiserede resultat. Det-

te udtrykte arbejdsgruppen med følgende: Afskaf det beregningsmæssige kontributionsprincip og erstat det med treating customers fairly, i ordenes egentlige betydning, nemlig at det enkelte selskab skal kunne anmelde principper, der er rimelige og betryggende for kunderne, men som ikke nødvendigvis følger dagens princip for risikoforrentning. Arbejdsgruppen lagde her meget vægt på, at indførelsen af Løsning 6 skulle medføre krav til argumentationen for, hvorfor et anmeldt princip for overskudsdeling var betryggende for kunderne.

Arbejdsgruppen tog her udgangspunkt i teksten i den nuværende kontributionsbekendtgørelses § 6, stk. 3: *...livsforsikrings-selskabet opdele egenkapitalens andel af det realiserede resultat i en andel relateret til forrentning af egenkapitalen, og en andel, som afspejler omfanget af den risiko, som påhviler egenkapitalen ...*

Kontribution

Løsning 6 kræver selvsagt væsentlige ændringer til den nuværende bekendtgørelse, idet principper for opgørelse af rimelig andel af ændres.

Regnskab

Til gengæld vil indførelse af Løsning 6 ikke i sig selv ændre på noget rent regnskabsmæssigt.

Solvens

Arbejdsgruppen vurderede, at indførelse af Løsning 6 ikke som udgangspunkt ville have solvensmæssige konsekvenser.

Fordele/for

Ved indførelse af Løsning 6 opnås større lighed til Unit-Link-selskaber og banker. Indførelse af Løsning 6 ville fordre, at selskaber mere direkte og løbende ville skulle argumentere for overskudsdelingen. Samtidigt ville det ikke være nødvendigt med særlige overgangsregler.

Ulemper/imod

Arbejdsgruppen kom frem til, at indførelse af Løsning 6 ville kunne medføre højere omkostninger for kunderne, og at Løsning 6 samtidig kunne fremstå mindre gennemskuelig end i dag og end i nogle af de andre foreslåede løsninger.

Kommentarer

Arbejdsgruppen berørte kort, om den nuværende lovgivning om risikoforrentning alene bør ses som en *fremadrettet* vurdering af egenkapitalens risiko tillagt en forrentning af EK, eller om lovgivningen i dag rummer mulighed for eksempelvis en tilbageskuende vurdering af historiske tab i opgørelsen af risikoforrentningen.

Desuden konstaterede arbejdsgruppen, at Løsning 6 ville kunne indføres som supplement i de andre skitserede løsningsforslag

Mulige overgangsregler: Forventet skyggekonto kan tages som engangsindtægt til EK eller revurderes løbende

Der er behov for en overgangsregel i forslagene til løsningerne 2,3,4 og 5. Arbejdsgruppen så to muligheder:

- Forventet skyggekonto opgøres som i dag
- Alternativt opgøres forventet skyggekonto og overføres en gang for alle beløbsmæssigt til EK

Arbejdsgruppen vurderede herefter konsekvensen af at opgøre den forventede skyggekonto og overføre den en gang for alle beløbsmæssigt til EK – den fremgår nedenfor.

Kontribution

Selve grundprincippet i at overføre forventet skyggekonto til EK vil ændre kontributionsberegningen.

Regnskab

Regnskabsmæssigt er der ligeledes en væsentlig påvirkning gennem en engangsoverførsel af midler fra kunder til EK i forhold til nuværende regnskabsregler.

Solvens

Overførslen til EK ændrer ikke i sig selv på noget.

Fordele/for

Den store fordel ved at overføre forventet skyggekonto en gang for alle er, at der fremadrettet ikke skal holdes styr på "gamle regler".

Ulemper/imod

Som nævnt ovenfor, vurderer arbejdsgruppen, at det kan blive svært at opgøre forventet skyggekonto helt retvisende. Det er oplagt, at effekten af en upræcis opgørelse er ret stor, da pengene bliver overført fra kunder til EK.

Kommentarer

Hvis det fastholdes, at forventet skyggekonto opgøres årligt, vil det formentlig betyde, at metoderne til at opgøre værdien løbende vil kunne forbedres. Dermed sikres den mest rimelige fordeling mellem ejere og kunder.

Bilag: Skyggekontoen

Der findes ikke en egentlig definition på skyggekontoen, men det er et begreb som typisk anvendes for et fremført beløb som egenkapitalen på et tidligere tidspunkt ikke kunne blive tildelt på grund af begrænsningen af risikoforretningen til et positivt resultat, jf. kontributionsbekendtgørelsens §6. Det fremførte beløb kan omfatte både manglende risikoforrentning og deciderede tab.

Bilag: Regnskabsregler oversigt

På mødet med Finanstilsynet blev det kort drøftet, om service marginen (SM) og EPIFP nødvendigvis vil være den samme. En del af BF vil måske indgå i SM og måske også i EPIFP. Dette emne drøftes pt. i Finanstilsynets arbejdsgruppe om hensættelser under Solvens II, og derfor blev emnet ikke yderligere berørt.

